

falú, narancsszínű kis korsó, mindkettő 15 cm magas, az egyikük teljes felületén díszített: a rombusz alakú mezőkre osztott felületén váltogatják egymást a pontokkal illetve a bekarcolt vonalkötegekkel kitöltött mezők. (Az illusztrációt lásd a borító első fülén!) A másik ház (58. sz. obj.) sajnos erősen bolygatott volt. Érdekes lelete egy nagyméretű, szájjal lefelé fordított tárolóedény, hasa alatt több nagyméretű, átfúrt bütyökfüllel.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.
Munkatársak: dr. Ecsedy István, Rajna András.

KOVÁCS ÁGNES

5. Adács határa

(Heves megye) U, Á

Az épülő gázvezeték Heves megyei szakaszának nyomvonalán a 2004-ben megismert lelőhelyeken 2005. október 8. és november 4. között végeztünk megelőző feltárást.

Külső-Mérges-patak: A lelőhely Adácstól DK-re, a Külső-Mérges-patak Ny-i partján található, egy sík területen. A 150 m hosszú, 5 m széles lehumuszos felszínen egy Árpád-kori házat és egy méhkas alakú tárológödört figyelhetünk meg. Mindezek mellett számos cölöplyukat sikerült dokumentálnunk, amelyek szabályos szerkezeteket mutattak. Nagy valószínűséggel egyidősök a házzal és az állattartással hozhatók összefüggésbe. Említést érdemel a gödör nyesési felszínéről előkerült 4 darab bronz fülbevaló.

A terület egy másik pontján a felszíni gyűjtés során AVK-töredéket és népvándorlás kori anyagot találtunk. Az ásatás során egy átlagos sűrűségűnek mondható lelőhely képe bontakozott ki a 200 m hosszán és 5 m szélességben lehumuszos felületen. A legkorábbi telepjelenséget a szakállhái kultúra nagy, ovális alakú és kisebb amorf tárológödre képviselte. A nagy, ovális tárológödör jelentős mennyiségű kerámiát és állatcsontot tartalmazott. A kisebb objektumokban elenyésző, töredékes leletanyag volt. A további telepjelenségek az Árpád-korba tehetőek: egy ház, több tárológödör és számos cölöplyuk.

Szilos-oldal: A lelőhely az Adács, Karácsond és Nagyfűged községek által bezárt háromszög súlypontjában található. A Szilos-oldal egy nagy, É-D-i kiterjedésű, több dombszerű hátság. A lehumuszos szakaszon 500 m hosszán jelentkeztek átlagos sűrűséggel az objektumok, ezek közül mintegy negyvenet tártunk fel. Ezek nagyrészt neolit (szakállhái kultúra) ovális gödrök, kisebb számban kisméretű, méhkas alakú tárológödrök voltak. Mindezek nagyon töredezett, csekély számú kerámiát tartalmaztak. A lelőhelyen az Árpád-kori megtelepedésre utaló objektumok is előkerültek. Túlnyomórészt árkokat és egy ház maradványát figyeltük meg. A házból egy majdnem teljesen ép edény került elő a tűzhely mellől.

DANYI JÓZSEF

6. Adács, Mancsos-rét

(Heves megye) U, R, LT

A lelőhelyet a Tiszaújváros–Százhalombatta vezeték szakasz nyomvonalán 2004-ben végzett terepbejárások során fedeztük fel Adácstól D-re, a György-ér É-i partja mentén. A régészeti lelőhely térségét a György-ér egy holt ága osztja két részre. A K-i rész laposabb, a Ny-i lelőhelyrész viszont végig a György-ér magaspartján terül el.

A 2005 őszen végzett megelőző feltáráson két szelvényt nyitottunk. A K-i részen alig kerültek elő régészeti jelenségek, a Ny-i rész ezzel szemben sűrűn fedettnek bizonyult. A két lelőhelyrész közötti lapályos részen nem kerültek elő régészeti jelenségek. Összesen 105 objektumot bontottunk ki, több korszak emlékeit találtuk meg. A Ny-i lelőhelyrészen a régészeti jelenségek igen sűrűn borították be a kutatási felületet – több helyen metsztek is egymást, illetve egymásra rétegződtek.

A legkorábbi megtelepedési nyomok az *újkőkör középső szakaszának végéről* származnak. Nagyméretű, szabálytalan körvonalú, többnyire ovális gödrök, körülöttük pedig házalaprajzokat sejtető cölöpnymok alkotják azokat a legfőbb telepszerkezeti támpontokat, melyekből az egykori soros szerkezetű települési kép felvázolható. Az egymástól 10 m-re, egy sorban elhelyezkedő gödrök némelyike a 6 m-es hosszúságot is meghaladta, és mélységük is elérte az 1 m-t. Némelyikből nagyobb mennyiségű leletanyag került napvilágra. A gödrök közötti területen 4 sírt tártunk fel ebből a korszakból. Mellékleteik leginkább tengeri kagylók (spondylus) csiszolt gyöngyök, gyöngysorok voltak.

A lelőhelyen megfigyelt jelenségek másik fele a *késői rézkorba* tartozik. Elsősorban kör alaprajzú tárológödröket tártunk fel, helyenként gazdag leletanyaggal. A korszak gödreiben viszonylag sok marhacsontvázat találtunk anatómiai rendben.

A lelőhelyen szórványosan *kelta* objektumokat is megfigyeltünk, ezek főleg a lelőhely K-i zónájában, a szomszédos folyómedertől és a mellette húzódó magaslattól kissé távolabb kerültek elő.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

7. Alsóörs, Országúti-dűlő

(Veszprém megye) Ő, Kk

2005 októberében terepbejárást végeztünk a település területén örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez. A Veszprém megyei topográfia felülvizsgálata során végzett terepbejárásán két új lelőhelyet fedeztünk fel.

A falutól É-ra, a Somlyó-hegy É-i lábánál, pontszerű (50–60 m átmérőjű) lelőhely (Alsóörs 13. lh.). A szántott területen kevés leletet találtunk: őskori és késő középkori telepnyomokat, kerámiatöredékeket és kovapattintékokat.

A Felsőörsre vezető műút K-i oldalán, egy lovastanyától É-ra, a domboldalon, mélyszántásban 100×60 m